

'Middenklasse brokkelt af'

- www.trouw.nl
- [Origineel bekijken](#)
- maart 3de, 2014

Nederlandse topeconomen maken zich zorgen over de toenemende inkomensongelijkheid. Daarnaast zijn ze bang dat de middenklasse in Nederland in de verdrinking komt door de oprukkende robotisering. Dit blijkt uit een peiling van de economensite Me Judice die vandaag verschijnt.

Meer dan de helft van de ongeveer vijftig ondervraagde economen, vooral hoogleraren, vindt de groeiende inkomensongelijkheid in Nederland verontrustend. Eén op de vijf is het daar niet mee eens. De grotere kloof tussen arm en rijk binnen landen is internationaal een hot item.

In Nederland is het gat kleiner dan in bijvoorbeeld de VS, constateert Paul de Beer, hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Echter, 'de groeiende kloof tussen de hoogste en de laagste inkomens is nadelig voor de sociale samenhang en kan weerstand onder de laagste inkomensgroepen oproepen'.

Die vrees deelt de Amsterdamse hoogleraar Sweder van Wijnbergen: "Toenemende ongelijkheid leidt tot polarisering en een onstabiel ondernemersklimaat". Jaap van Duijn, voormalig directeur van Robeco en hoogleraar in Rotterdam en Amsterdam, ziet dat werknemers steeds vaker aan het kortste eind trekken.

Verontrustende tweedeling

"Tussen 1950 en 1980 was de factor arbeid aan de winnende hand, sinds 1980 verliest arbeid terrein ten gunste van kapitaalverschaffers en de top van het management", stelt Van Duijn in een toelichting op de peiling. "Die beweging moet op enig moment stoppen, want anders bijt de hond in de eigen staart."

De economen die nog geen verontrustende tweedeling in Nederland zien, wijzen naar het buitenland. "In landen als het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Rusland, China, Brazilië en Nigeria is de inkomensongelijkheid veel groter", stelt Rick van der Ploeg, hoogleraar aan de Universiteit van Oxford.

Zorgelijker volgens Van der Ploeg is de toekomst van de middenklasse. Met de stelling uit de peiling dat 'de positie van de middenklasse onder invloed van technologische vooruitgang sterk zal

worden uitgehold', is Van der Ploeg het eens. "De positie wordt niet alleen door automatisering, maar ook door offshoring uitgehold. Politiek gezien leidt het wegvallen van de middenklasse tot een aardverschuiving."

Ruim 60 procent van de ondervraagde economen onderschrijft de stelling over de uitholling van de middenklasse. "De positie van de middenklasse wordt niet alleen op de arbeidsmarkt door robotisering uitgehold, maar staat ook zeer onder druk door toenemende lastenverzwaringen en afnemende publieke voorzieningen", licht Sylvester Eijffinger toe, hoogleraar aan de Universiteit van Tilburg. "De grens voor de middenklasse is reeds gepasseerd."

Omscholingsprogramma's

Net als Van der Ploeg wijst Frank den Butter, tot voor kort hoogleraar aan de Vrije Universiteit, meer naar de mondialisering dan naar de opkomst van robots. "Uit onderzoek blijkt dat de vraag naar routinematige arbeid afneemt. Dat is niet zozeer het gevolg van technologische vooruitgang maar van de verdeling van taken bij de internationale fragmentatie van productie."

Of de middenklasse door die ontwikkelingen langdurig de pineut zal zijn, is nog maar de vraag volgens de economen. De arbeidsmarkt zal zich aanpassen, omscholingsprogramma's kunnen leiden naar ander werk en er ontstaan ook nieuwe functies.

"Ongetwijfeld ontstaat door technologische ontwikkelingen ook weer nieuw werk, maar anders", denkt Joop Schippers, hoogleraar aan de Universiteit van Utrecht. "Dat vergt wel aanpassingen, maar maakt de middenklasse niet kansloos."

Schippers ontleent ook optimisme aan de komende vergrijzing: "De demografische ontwikkeling maakt arbeid in geval van een aantrekkende markt al snel schaars".